

Asia C-163/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

1.3.2024

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin:

Curtea de Apel București (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

21.12.2023

Kantaja ja valittaja:

BX

Vastajaat ja vastapuolet:

Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice

Curtea de Apel București

Pääasian kohde

Muutoksenhakumenettely, jossa valittaja riitauttaa Tribunalul Bucureștin (Bukarestin alioikeus, Romania) 1.7.2016 antaman siviilioikeudellisen ratkaisun, jolla hylättiin perusteettomana valittajan nostama sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva vahingonkorvauskanne. Kanne nostettiin sen jälkeen, kun ensimmäinen kanne, jolla pyrittiin kumoamaan Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (maatalouden tuki- ja toimenpidevirasto, Romania) päätös, jolla valittaja suljettiin tiettyjen tukijärjestelmien tukien maksamisen ulkopuolelle vuodelta 2007, hylättiin. Valittajan tämän kanteen hylkäävää ratkaisua, jonka osalta ei voitu käyttää varsinaisia muutoksenhakekeinoja, vastaan käyttämät ylimääräiset muutoksenhakekeinot jätettiin tutkimatta.

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan perusteella pyydetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 20 artiklan 1 kohdan ja komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan 1 kohdan tulkintaa

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Edustaako yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä 29.9.2003 annetun [neuvoston] asetuksen [(EY) N:o 1782/2003] (sellaisena kuin se oli ennen sen kumoamista [asetuksella (EY) N:o 73/2009]) 20 artiklan 1 kohta Euroopan unionin oikeussääntöä, jossa annetaan yksityishenkilöille konkreettisia oikeuksia, joiden loukkaaminen voisi johtaa valtion vahingonkorvausvastuuseen asiaa viimeisenä oikeusasteena käsittelevän tuomioistuimen ratkaisusta?

2. Tulkitaanko asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan 1 kohdassa käytettyä käsitettä ”asiasisällöllisesti oikea tieto” siten, että se käsittää sekä viljelijän ilmoittamat oikeat pinta-alatiedot että tiedot, joiden perusteella voidaan oikein tunnistaa käytetty viljelylohko ja sen rajat?

3. Onko käsiteltävän asian olosuhteissa se, että asiaa viimeisenä oikeusasteena käsitellyt kansallinen tuomioistuin ei ole pyytänyt Euroopan unionin tuomioistuimelta asetuksen N:o 796/[2004] 68 artiklan tulkintaa, niin selvä ja riittävän vakava rikkomus, että valtio on vastuussa vahingosta, jonka väitetään aiheutuneen kyseisen tuomioistuimen tuomiosta?

Unionin oikeussäännöt ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joihin viitataan

Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1782/2003 – johdanto-osan 14, 15 ja 16 perustelukappale ja 20 artiklan 1 kohta

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotka koskevat mainitun asetuksen IV ja IV osastossa säädettyjä tukijärjestelmiä sekä kesannoidun maan käyttöä raaka-aineiden tuottamiseen, 29.10.2004 annettu komission asetus (EY) N:o 1973/2004 – 138 artiklan 1 kohta

Neuvoston asetuksissa (EY) N:o 1782/2003 ja (EY) N:o 73/2009 säädettyjen täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyyn hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä neuvoston asetuksessa (EY) N:o 479/2008 säädettyjen täydentävien ehtojen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21.4.2004 annettu komission asetus (EY) N:o 796/2004 – johdanto-osan 36, 37, 55–58 ja 67 perustelukappale, 6 artikla sekä 68 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan toinen alakohta

Tuomio 6.10.1982, CILFIT (C-283/81, EU:C:1982:335, 16 kohta), tuomio 19.11.1991, Francovich ja Bonifaci v. Italia (C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428, 41–43 kohta), tuomio 5.3.1996, Brasserie du pêcheur ja Factortame (C-46/93 ja C-48/93, EU:C:1996:79, 51 kohta), tuomio 30.9.2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, 51 kohta), tuomio 15.9.2005, Intermodal Transports (C-495/03, EU:C:2005:552, 37 kohta), tuomio 28.7.2016, Tomášová (C-168/15, EU:C:2016:602, 22 kohta), tuomio 4.10.2018, Kantarev (C-571/16, EU:C:2018:807, 95 kohta) ja tuomio 29.7.2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (C-620/17, EU:C:2019:630)

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Siviilikoodeksista annettu laki nro 287/2009 (Codul civil, Legea nr. 287/2009), voimassa 1.10.2011 alkaen – 1349 §, joka koskee sopimussuhteen ulkopuolista vahingonkorvausvastuuta, ja 1357 §, joka koskee vastuun edellytyksiä

Tuomareiden ja syyttäjien asemasta annettu laki nro 303/2004 (Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, voimassa 16.12.2022 asti) – 96 §, jossa säädetään valtion vastuusta lainkäyttäjän virheistä aiheutuneista vahingoista, ja 99¹ §, jossa määritellään tuomarin tai syyttäjän vilpillinen mieli ja törkeä huolimattomuus

Hallintolainkäyttölaki nro 554/2004 (Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ), sellaisena kuin se on nykyisessä muodossaan, kyseessä olevan hallinto-oikeudellisen kanteen vireillepanopäivän jälkeen – 21 §, jonka mukaan purkuperusteena on siviiliprosessikoodeksissa (Codul de procedură civilă) säädettyjen purkuperusteiden lisäksi se, että annetut lopulliset tuomiot ovat Romanian perustuslaissa vahvistetun Euroopan unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen vastaisia

Maatalouteen vuodesta 2007 myönnettyjen suorien tukien ja täydentävien kansallisten suorien tukien järjestelmän hyväksymisestä ja maatalousyhtiöitä ja muita maatalousalan yhtymiä koskevan lain nro 36/1991 2 §:n muuttamisesta annettu hallituksen kiireellinen asetus nro 125/2006 (Ordonanța de urgență a Guvernului nro 125/2006 pentru aprobarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare, care se acordă în agricultură începând cu anul 2007, și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, voimassa 23.3.2015 asti) – jolla

säänneltiin maatalouteen myönnettyjen suorien tukien ja täydentävien kansallisten suorien tukien järjestelmien hyväksymistä vuodesta 2007 lähtien

7 §:n 1 momentti

”Jotta hakijoille voidaan myöntää tukia yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmissä, heidän on oltava viljelijärekisterissä, jota hallinnoi Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, jätettävä tukihakemus määräajassa ja täytettävä seuraavat yleiset ehdot:

- a) hakijoiden on hyödynnettävä vähintään hehtaarin suuruista maatalousalaa, viljelylohkojen on oltava vähintään 0,3 hehtaaria ja viinitarhojen, hedelmätarhojen, humalaviljelmien, hedelmätaimitarhojen, viinitaimitarhojen ja hedelmäpensaiden tapauksessa vähintään 0,1 hehtaaria;
- b) hakijoiden on ilmoitettava kaikki viljelylohkot;
- c) hakijoiden on rikosoikeudelliseen vastuuseen joutumisen uhalla esitettävä yhtenäisen pinta-alatuen hakemuslomakkeessa ja sen liiteasiakirjoissa, pinta-alaluettelo mukaan lukien, tosiasialliset, täydelliset ja täysin paikkansapitävät tiedot;
- f) hakijoiden on esitettävä asiakirjat, joista käy ilmi, että heillä on laillinen oikeus käyttää maa-aluetta, jota tukihakemus koskee;
- g) hakijoiden on toimitettava kaikki Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură pyytämät tiedot asetetuissa määräajoissa;
- h) hakijoiden on sallittava Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură tai muiden tarkastuksiin valtuutettujen elinten suorittamat tarkastukset;
- i) hakijoiden on merkittävä käytettävän lohkon rajat, kun loholla viljellään samaa viljelykasvia kuin viereisillä lohkoilla;
- j) hakijoiden on ilmoitettava 10 päivän kuluessa kirjallisesti Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agriculturălle kaikista tukihakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksista tukihakemuksen jättöpäivän ja tuen myöntämispäivän välillä. Tällaiset muutokset koskevat tilan käytössä olevaa maatalousmaata, tilan omistusoikeuden siirtymistä toiselle maatalouskäyttäjälle, maatalouden elinikäisen kiinteistöeläkkeen hyväksymistä ja muita muutoksia hakemuslomakkeessa oleviin tietoihin.”

Yhteenveto tosiseikoista ja pääasian menettelystä

- 1 Valittaja jätti Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Argeșiin (maatalouden tuki- ja toimenpidevirasto – Argeșin aluekeskus, jäljempänä APIA – CJ Argeș) 14.5.2007 päivätyn yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmää, täydentävien kansallisten suorien tukien järjestelmää ja epäsuotuisten

alueiden tukijärjestelmää ja vuotta 2007 koskevan hakemuksen, jossa hän pyysi tukea yhteensä 264,71 hehtaarin suuruiselle maatalousmaalle.

- 2 APIA – CJ Argeșin suorittaman hallinnollisen tarkastuksen jälkeen todettiin, että joidenkin valittajan ilmoittamien alueiden osalta myös muut henkilöt olivat hakeneet tukea, joten tilanteen selvittämiseksi esitettiin 20.10.2007 selvityspyyntö. Valittaja selvitti 28.11.2007 yhdessä muiden asianomaisten osapuolten edustajien kanssa samojen alueiden ilmoittamiseen liittyviä kysymyksiä ja vahvisti kunkin viljelijän käyttämät alueet. Samana päivänä valittaja toimitti APIA – CJ Argeșiin lomakkeen M1.1 – ”Pinta-alailmoituksen muutos”, jolla hän korjasi alkuperäistä ilmoitusta siten, että hän ilmoitti tietyille fyysiselle kokonaisuudelle 45 hehtaarin pinta-alan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun 129,09 hehtaarin sijasta.
- 3 Valittaja totesi, että ero johtui kahdesta virheestä: 52 hehtaarin suuruinen virhe johtui siitä, että vuoren rajat oli määritetty väärin, kun APIAn kartassa ei ollut mitään maamerkkejä (laaksojen ja jokien nimiä, korkeuseroja jne.), ja toinen noin 33 hehtaarin suuruinen virhe johtui vuokratuotukseen sisältyvän pinta-alan ja kyseisen vuoren muodostavien kahden fyysisen kokonaisuuden yhteenlasketun pinta-alan välisestä erosta.
- 4 Pinta-alailmoitukseen tehdyn muutoksen perusteella APIA – CJ Argeș katsoi, että valittaja oli syyllistynyt 46,56 prosentin prosentuaalisen eron vuoksi liian suurten pinta-alojen ilmoittamiseen, minkä vuoksi se teki 28.5.2008 päätöksen, jolla valittaja jätettiin asetuksen (EY) N:o 1973/2004 138 artiklan 1 kohdan nojalla tuen ulkopuolelle.
- 5 Valittaja nosti Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscalissa (Bukarestin alioikeus – hallinnollisten ja vero-oikeudellisten riita-asioiden jaosto, Romania) APIAa vastaan kanteen, jonka asianumero on 44537/3/2008, ja pyysi tuomioistuinta toteamaan, että hänellä oli oikeus saada tukea vuodelta 2007, velvoittamaan APIAn tarkistamaan 28.5.2008 tehdyn päätöksen ja vahvistamaan hänelle lain mukaan maksettavaksi kuuluvan korvauksen määrän (28 168,82 euroa) käytetystä 263,26 hehtaarin suuruudesta laidunmaasta siten, että tämä määrä päivitetään maksupäivään. Valittaja esitti lisävaatimuksen, jossa hän vaati, että APIA – CJ Argeș velvoitetaan korvaamaan aineellinen ja aineeton vahinko, joka on aiheutunut siitä, että tukijärjestelmiä koskeva tukihakemus hylättiin lainvastaisesti vuonna 2007.
- 6 Valittaja väitti, että APIAn päätös, jolla hänet jätettiin vuoden 2007 tuen ulkopuolelle, olisi kumottava, koska alkuperäiseen tukihakemukseen käytetyn pinta-alan osalta tehty muutos ja näin ollen liian suuren viljellyn pinta-alan ilmoittaminen, joka johti asetuksen (EY) 1973/2004 138 artiklan 1 kohdassa säädetyn seuraamuksen soveltamiseen, johtui yksinomaan vastapuolena olevan APIAn virheestä, koska se toimitti käytettyjen laidunalueiden lohkojen tunnistamiseksi virheellisiä topografisia karttoja, jotka eivät vastanneet unionin

lainsäädännössä (asetuksen N:o 1782/2003 20 artiklassa) säädettyjä vaatimuksia, koska riittävää kartografista tarkkuutta ei ollut varmistettu.

- 7 Lisäksi vedottiin asetuksen N:o 796/2004 68 artiklaan, jossa säädetään poikkeustilanteista, joissa asetuksessa säädettyjä vähennyksiä ja poissulkemisia ei sovelleta. Valittaja totesi, että hän oli toimittanut asiasisällöllisesti oikeat tiedot ja että pinta-alaa ei ollut ilmoitettu liikaa, vaan se oli ainoastaan tunnistettu väärin. Hän totesi myös voivansa osoittaa millä tahansa todistusaineistolla olevansa syytön siinä mielessä, että vaikka pinta-alaa olisikin ilmoitettu liikaa, se ei johdu hänen virheestään vaan APIAn karttojen epätarkkuudesta ja niissä olevista virheistä.
- 8 Valittaja pyysi kanteensa tueksi asiakirjatodistelun, todistajanlausuntojen ja topografisen asiantuntijalausunnon esittämistä. Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal hyväksyi valittajan asiakirjatodistelua koskevan pyynnön ja hylkäsi pyynnön todistajanlausuntojen ja topografian alan asiantuntijan lausunnon esittämisestä, koska niistä ei olisi ollut hyötyä asiassa.
- 9 Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal hylkäsi siviilioikeudellisella tuomiolla nro 220/20.1.2011 valittajan nostaman kanteen. Se katsoi lähinnä, että valittajan asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan säännöksiin perustuva puolustus, joka koski hänen syyttömyyttään pinta-alan ilmoittamiseen liian suurena, oli perusteeton, koska hän tiesi vuokrasopimuksen ja kauppakirjan perusteella, että asiakirjoissa mainittu maa-alueen pinta-ala oli 211,06 hehtaaria eikä 264,71 hehtaaria, kuten hän ilmoitti, ja valittajan syyllisyyden arvioinnissa kanteen nostamisajankohtana on merkityksellistä pinta-alan ilmoittaminen liian suurena suhteessa valittajan hallintaoikeuden piiriin kuuluvaan pinta-alaan.
- 10 Valittaja valitti tästä tuomiosta ja pyysi Curtea de Apel București – Secția a VII a contencios administrativ și fiscalia (Bukarestin ylioikeus – hallinnollisten ja vero-oikeudellisten riita-asioiden VII jaosto) kumoamaan tuomion ja palauttamaan asian uudelleen käsiteltäväksi, jotta asiassa voitaisiin esittää vakuuttavia todisteita eli topografisia asiantuntijatodisteita ja todistajanlausuntoja.
- 11 Valittaja väitti, että kyseisessä tapauksessa ei ollut kyse siitä, että pinta-aloja oli ilmoitettu liikaa, vaan pikemminkin vuoren rajojen virheellisestä tunnistamisesta, mikä ei ole rangaistavaa unionin eikä kansallisen lainsäädännön mukaan, varsinkaan jos se ei ollut viljelijän syytä. Lisäksi valittaja väitti, että hänen tai APIAn syyllisyys voidaan määrittää vain tosiseikkojen perusteella ja että todellisen pinta-alan määrittämiseksi olisi tarvittu joko topografista asiantuntemusta tai APIAn paikan päällä suorittamaa tarkastusta. Tällainen tarkastus tehtiinkin osalle kyseisen vuoren aluetta eikä siinä havaittu mitään sääntöjenvastaisuuksia.
- 12 Valittaja väitti myös, että kyseisen vuoren rajat mainitaan nimenomaisesti hänen vuokrasopimuksessaan ja että nämä rajat ovat samat kuin sen omistajan, jolta

- valittaja vuokrasi maan, omistusoikeuskirjassa, jossa pinta-alaksi ilmoitetaan 261,76 hehtaaria.
- 13 Valittaja väitti myös, että hän pyysi virheellisesti 84,09 hehtaarin suuruisen alueen peruuttamista pinta-alailmoituksen muutoslomakkeella, koska hän ei tuolloin ollut tietoinen siitä, että APIAn karttoihin oli merkitty joitakin tietoja virheellisesti. Valittaja ilmoitti tästä APIA – CJ Argeșille 15.5.2008 toimittamassaan kirjelmässä, minkä vuoksi APIAn olisi pitänyt peruuttaa muutoslomake M.1.1, erityisesti koska maksujen suorittamismenettelyn oli määrä alkaa viisi päivää myöhemmin ja koska APIAn oli omien menettelyjensä ja myös unionin lainsäädännön mukaisesti tarkistettava viljelijän väitteet muun muassa paikan päällä suoritettavan tarkastuksen avulla.
 - 14 Valittaja pyysi muutoksenhakutuomioistuimessa (Curtea de Apel București, joka toimii käsiteltävässä asiassa viimeisenä oikeusasteena), että Euroopan unionin tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkinnasta.
 - 15 Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal hylkäsi 2.4.2012 ennakkoratkaisupyynnön esittämistä unionin tuomioistuimelle koskevan pyynnön sillä perusteella, että valittajan esittämät kysymykset eivät edellytä unionin tuomioistuimen tulkintaa ennakkoratkaisulla.
 - 16 Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal hylkäsi siviilioikeudellisella ratkaisulla nro 1606/9.4.2012 (johon ei voida hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin) valittajan valituksen perusteettomana.
 - 17 Curtea de Apel katsoi lähinnä, että asetuksen (EY) N:o 1973/2004 138 artiklan 1 kohdassa säädetty edellytykset sille, että valittajalle ei myönnetä tukea vuodeksi 2007, täytyivät, koska valittaja oli ilmoittanut liian suureksi pinta-alan, jota hän käytti ja jota varten hän oli hakenut tukea, mikä todettiin vastapuolena olevan APIA – CJ Argeșin suorittaman hallinnollisen tarkastuksen jälkeen. Tämän seurauksena valittaja myönsi, ettei alun perin ilmoitettu pinta-ala ollut todellinen, ja muutti ilmoitustaan.
 - 18 Tukihakemuksessa ilmoitettavan pinta-alan osalta tuomioistuin katsoi, että ilmoitettava pinta-ala oli lohkon haltijan suorittaman mittauksen perusteella saatu todellinen maatalousmaan nettopinta-ala, joka saattoi olla muu kuin omistusoikeusasiakirjoihin merkitty pinta-ala. Käsiteltävässä asiassa kaksi viljelijää kuitenkin osoitti, että valittaja ei ollut todellisuudessa vuokrannut 129,09:ää hehtaaria, kuten hän oli ilmoittanut alkuperäisessä hakemuksessaan, vaan ainoastaan 45 hehtaaria. Toimittamalla alkuperäistä ilmoitusta korjaavan lomakkeen valittaja myönsi, että virhe oli hänen alkuperäisessä ilmoituksessaan.
 - 19 Sekä alkuperäinen ilmoitus että alueen suuruutta koskeva muutosilmoitus tehtiin samojen APIAn karttojen perusteella, joten vetoaminen APIAn kartoissa oleviin virheisiin liian suuren alueen ilmoittamisen syynä on perusteeton. Koska nämä kartat eivät sisältäneet alueiden oikean määrittelyn kannalta riittäviä tietoja,

valittajan olisi pitänyt ryhtyä lisätoimiin käyttämänsä tarkan pinta-alan selvittämiseksi, jotta olisi välttytty liian suuren alan ilmoittamiselta, varsinkin kun valittajan alun perin määrittelemän pinta-alan ja vuokrasopimukseen merkityn pinta-alan välillä oli huomattava ero, joka saattoi asettaa APIAn kartoissa määritellyn pinta-alan oikeellisuuden kyseenalaiseksi.

- 20 APIAn karttojen epätarkkuudella ei voida perustella sitä, että valittaja on ilmoittanut käyttämänsä alueet liian suuriksi, vaikka otetaan huomioon hallituksen kiireellisen asetuksen nro 125/2006 7 §:n 1 momentin c ja f kohdassa säädetyt velvoitteet. Valittajan olisi pitänyt varmistaa, että ilmoitettu pinta-ala oli se todellinen pinta-ala, jota hän käyttää ja jota koskevat asiakirjat osoittavat sen käyttöoikeuden, eikä hän voinut perustella käyttämänsä pinta-alaa suuremman pinta-alan ilmoittamista APIAn kartoissa olevilla ”epätarkkuuksilla”. Näillä epätarkkuuksilla voidaan mahdollisesti perustella ainoastaan alueiden virheellistä tunnistamista niiden sijainnin osalta kartalla, mutta ei missään tapauksessa 46,56 prosentin virhettä pinta-alan ilmoittamisessa.
- 21 Myöskään valittajan väitettä, jonka mukaan hän olisi 15.5.2008 päivätyllä kirjelmällään peruuttanut muutosilmoituksen, ei hyväksytty, koska asetuksessa (EY) N:o 796/2004 ei sallita lohkon muutosta koskevan hakemuksen peruuttamista, vaan ainoastaan pinta-alojen muutos.
- 22 Tuomioistuin katsoi, että valittajan tilanne ei kuulunut myöskään asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan 1 kohdassa säädettyihin poikkeustapauksiin, joissa vähennyksiä ja poissulkemisiä ei sovelleta.
- 23 Valittajan pyytämien todisteiden osalta Curtea de Apel katsoi, että todistajien todistelu ei ollut asian kannalta merkityksellistä, koska aineellinen vahinko voitiin todistaa oikeudenkäyntiaineistoon kuuluvien asiakirjojen avulla ja koska vahingonkorvausvaatimuksen hylkääminen johtui kanteen asiakysymyksen hylkäämisestä, ei aineellisen vahingon osoittamatta jättämisestä. Topografisten asiantuntijatodisteiden osalta todettiin, että niillä ei ollut merkitystä asiassa, kun otetaan huomioon riidanalaisen päätöksen perustelut (liian suurten pinta-alojen ilmoittamisen toteaminen perustui siihen, että valittaja oli vähentänyt ilmoittamiaan maa-alueita muutosilmoituksella) ja se, että APIAn karttojen epätarkkuus tai sääntöjenvastaisuus ei voinut oikeuttaa valittajan virheellisiä ilmoituksia niistä alueista, joita hän käytti ja joille hän haki tukea.
- 24 Valittajan tekemiä ylimääräisiä muutoksenhakuja (tuomionpurut, kumoamiskanteet), jotka koskivat Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscalin siviilioikeudellista ratkaisua nro 1606/9.4.2012, ei voitu ottaa tutkittavaksi.
- 25 Valittaja vaati Tribunalul București – Secția a IV-a Civilăssa (Bukarestin alioikeus, siviilioikeudellisia asioita käsittelevä IV jaosto) vastapuolia eli Romanian valtiota Ministerul Finanțelor Publicen (Romanian valtiovarainministeriö) välityksellä ja Curtea de Apel Bucureștiä vastaan 8.4.2013

nostamallaan kanteella sen toteamista, että Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ oli jättänyt soveltamatta (rikkonut) unionin oikeutta ja että Romanian valtio oli vahingonkorvausvastuussa tästä aiheutuneesta aineellisesta ja aineettomasta vahingosta.

- 26 Valittaja väitti, ettei kumpikaan tuomioistuin (Tribunalul București ja Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal) soveltanut asetuksen (EY) N:o 1782/2003 20 artiklan ja asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan säännöksiä ja että SEUT 267 artiklaa, luettuna yhdessä Romanian perustuslain (Constituția României) 148 §:n 2 ja 4 momentin kanssa, ei noudatettu, koska muutoksenhakutuomioistuin kieltäytyi perusteettomasti esittämästä ennakkoratkaisupyyntöä unionin tuomioistuimelle.
- 27 Valittaja vetosi muun muassa SEUT 267 artiklan määräyksiin ja oikeuskäytäntöön asioissa Köbler, CILFIT, Francovich ja Bonifaci sekä Brasserie du Pecheur ja Factortame.
- 28 Vastapuolena oleva Romanian valtio Ministerul Finanțelor Publicen välityksellä puolustautui väittämällä lähinnä, että mihinkään tuomioistuimen ratkaisemiin seikkoihin, joiden osalta ei voida hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin, ei voida palata uudessa kanteessa ja että tuomioistuin voi tutkia asian, jonka osalta ei voida hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin, ratkaisutapaa vain ylimääräisten muutoksenhakukeinojen avulla laissa säädetyin edellytyksin. Vastapuoli väitti, että valtion vastuu on välitön vastuu, joka rajoittuu kuitenkin vain rikosoikeudellisessa menettelyssä tehdyistä oikeudellisista virheistä aiheutuneeseen vahinkoon, eivätkä edellytykset sille, että Ministerul Finanțelor Publice voisi joutua vahingonkorvausvastuuseen omista toimistaan, täyty.
- 29 Tribunalul București hyväksyi Curtea de Apel Bucureștin asiavaltuuden puuttumista koskevan perusteen, joka otettiin huomioon viran puolesta, ja katsoi, että Romanian valtio Ministerul Finanțelor Publicen välityksellä on ainoa taho, joka voi olla vastaajana tällaisissa siviilioikeudellista vastuuta koskevissa kanteissa.
- 30 Tribunalul București – Secția a IV a civilă hylkäsi siviilioikeudellisella ratkaisulla nro 960/1.7.2016 perusteettomana kanteen, joka oli nostettu vastapuolena olevaa Romanian valtiota Ministerul Finanțelor Publicen välityksellä vastaan.
- 31 Unionin oikeuden säännöksissä, joihin on vedottu, ei anneta oikeuksia yksityishenkilöille, ja tietojen saamista koskeva oikeus, johon valittaja viittaa, eli oikeus saada tietoja, jotka ovat hyödyllisiä haetun tuen saamisen ja lohkon oikean tunnistamisen kannalta, on yleinen oikeus, joka voitaisiin tunnustaa useimpien sellaisten säännösten osalta, joissa säädetään tietyn järjestelmän toimintaa koskevista edellytyksistä. Unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä viitataan kuitenkin valtion vastuun syntymisen edellytysten arvioinnin yhteydessä sellaisiin unionin oikeuden säännöksiin, jotka koskevat

sellaisten konkreettisten oikeuksien antamista yksityishenkilöille, joihin nämä voivat vedota kansallisissa tuomioistuimissa, eikä yleisiin oikeuksiin, jotka voidaan johtaa säännösten tulkinnasta.

- 32 Tribunalul București totesi, että unionin tuomioistuin on tunnustanut periaatteen, jonka mukaan valtio on vastuussa unionin oikeuden soveltamatta jättämisestä aiheutuvista vahingoista, asioissa Francovich ja Bonifaci v. Italia ja Brasserie du Pecheur ja Factortame. Tribunalul totesi myös, viitaten laajasti asioissa Köbler ja Traghetti del Mediterraneo [tuomio 13.6.2006, C-173/03, EU:C:2006:391] vahvistettuihin vaatimuksiin, että Romaniassa ei ole erityislainsäädäntöä, joka koskisi valtion vastuuta asian Köbler oikeuskäytäntöön perustuvissa tapauksissa, joten niissä olisi sovellettava tuomareiden ja syyttäjien asemasta annetun lain nro 303/2004 96 §:n säännöksiä.
- 33 Tarkasteltuaan lain nro 303/2004 96 §:ää Tribunalul București totesi, että valtio on taloudellisessa vastuussa oikeudellisista virheistä aiheutuneista vahingoista ja että vahingon kärsineen oikeutta saada korvausta aineellisista vahingoista, jotka ovat aiheutuneet oikeudellisista virheistä muussa kuin rikosoikeudellisessa menettelyssä, voidaan käyttää vain, jos tuomarin tai syyttäjän rikosoikeudellinen tai kurinpidollinen vastuu oikeudenkäynnin aikana tehdystä teosta on aiemmin todettu lainvoimaisella tuomiolla ja jos kyseinen teko on luonteeltaan oikeudellinen virhe.
- 34 Valittaja valitti tästä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, joka on Curtea de Apel București.

Asianosaisten keskeiset lausumat pääasian oikeudenkäynnissä

- 35 Valittaja toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio siitä, että asetuksen (EY) N:o 1782/2003 20 artiklan 1 kohdan säännöksillä ei anneta oikeuksia yksityishenkilöille, on virheellinen ja vastoin Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja Euroopan unionin toimielinten vahvistamia kantoja. Valittaja viittaa 14.7.1967 annettuun yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon Kampffmeyer ym., 10.4.2002 annettuun yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioon Lamberts v. oikeusasiamies, 87 kohta, ja 23.11.2011 annettuun unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon Sison v. neuvosto.
- 36 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio on siis Euroopan komission kannan vastainen. Komission tekemä tutkimus AA/2008/24 osoittaa, että virheellinen karttajärjestelmä ei täytä tehtäväänsä, joka on hallinnollisten ristiintarkastusten tehokkuuden varmistaminen (yleinen etu), mutta se johtaa myös siihen, että viljelijät paikantavat viljelylohkoja LPIS-GIS-järjestelmässä (Land Parcel Identification System - geographic information system, viljelylohkojen tunnistusjärjestelmä - paikkatietojärjestelmä, jäljempänä LPIS-GIS-järjestelmä) usein virheellisesti, minkä vuoksi heitä rangaistaan tai he jäävät vaille tukia tai heille ei makseta korvausta kuluista.

- 37 Sääntöjenvastaisuuksien toteaminen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti voi saattaa siihen syylistyneen toimielimen vahingonkorvausvastuuseen ja se voidaan velvoittaa maksamaan vahingonkorvausta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan 3 kohdan, luettuna yhdessä sen 51 artiklan 1 kohdan kanssa, mukaisesti, mikä luonnollisesti käsittää myös oikeuksien myöntämisen yksityishenkilöille asetuksen (EY) N:o 1782/2003 20 artiklan 1 kohdan rikkomisen seuraamuksena.
- 38 Sitä koskevasta vaatimuksesta, että kansallisen tuomioistuimen on täytynyt selvästi rikkoa sovellettavia oikeussääntöjä, valittaja väittää, että muutoksenhakutuomioistuin (Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal) ei ole millään tavoin osoittanut varovaisuutta ja huolellisuutta: sillä oli ensinnäkin mahdollisuus esittää tulkintaa koskeva ennakkoratkaisukysymys unionin tuomioistuimelle ja toisekseen muutoksenhakutuomioistuin ei soveltanut kyseessä olevan unionin oikeuden selkeitä säännöksiä, toisin sanoen niitä säännöksiä, jotka olisivat antaneet valittajalle mahdollisuuden todistaa syyttömyytensä millä tahansa todistusaineistolla, vaan huomioon otettiin ainoastaan viranomaisen väitteet eikä valittajan todisteita. Tästä näkökulmasta katsottuna Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscalin varovaisuuden ja huolellisuuden puute näyttää loukkaavan oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.
- 39 Valittaja väittää, että muutoksenhakutuomioistuin (Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal) on jättänyt huomiotta asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan säännösten selkeän merkityksen, sillä ne asettavat tuomioistuimelle useita velvollisuuksia: toteuttaa asian selvittämistoimet, hankkia todisteita, jotka ovat vakuuttavia, hyödyllisiä ja merkityksellisiä, ja perustella todisteiden hylkääminen. Näin tuomioistuin on käytännössä loukannut oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Valittaja katsoo, että oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden loukkaaminen osoittaa loukkaamisen tahallisuuden, ja kieltäytyminen esittämästä ennakkoratkaisupyynnöstä vahvistaa tätä päätelmää.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 40 Ensimmäinen kysymys koskee asetuksen (EY) N:o 1782/2003 20 artiklan 1 kohdan tulkintaa, nimittäin sitä, onko kyse Euroopan unionin oikeussäännöstä, jossa annetaan yksityishenkilöille konkreettisia oikeuksia ja jonka rikkomisen voi johtaa valtion vahingonkorvausvastuuseen kansallisen viimeisen oikeusasteen tuomioistuimen antaman ratkaisun perusteella. Tutkiessaan valittajan kanteen Tribunalul București – Secția a IV-a civilă totesi, että tällaisen säännön rikkomista ei voida pitää lainvastaisena tekona, koska siinä ei anneta oikeuksia yksityishenkilöille.
- 41 Valittaja riitautti tämän tuomioistuimen päätelmän ja viittasi Euroopan komission vuosina 2010 ja 2011 tekemiin päätöksiin, joissa Romaniaa rangaistiin puutteista

LPIS-GIS-järjestelmässä, hallinnollisissa tarkastuksissa ja tavassa soveltaa seuraamuksia epätarkkojen tietojen antamisesta viljelijöille ja pinta-alatukia koskevien, paikan päällä tehtyjen tarkastusten tehottomuudesta. Valittaja väitti, että tämä tuomioistuimen päätelmä on ristiriidassa Euroopan komission tutkimuksesta nro AA/2008/24 ilmenevän komission kannan kanssa. Tutkimuksesta käy ilmi, että virheellinen karttajärjestelmä ei täytä tehtäväänsä, joka on hallinnollisten ristiintarkastusten tehokkuuden varmistaminen (yleinen etu), mutta se johtaa usein myös viljelylohkojen virheelliseen paikantamiseen, mistä seuraa viljelijöiden rankaiseminen, ja näin ollen myös yksityinen etu, nimittäin viljelijän, vaarantuu.

- 42 Toisella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan asetuksen N:o 796/2004 68 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”asiasisällöllisesti oikea tieto” eli selvittämään, sisältyykö siihen sekä viljelijän tekemä oikea pinta-alailmoitus että viljelyn viljelylohkon ja sen rajojen oikea tunnistaminen. Kysymys on merkityksellinen, koska on arvioitava, täyttyvätkö unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä valtion vahingonkorvausvastuun syntymiselle asetetut edellytykset.
- 43 Kolmannella kysymyksellä unionin tuomioistuinta pyydetään tutkimaan, onko käsiteltävän asian olosuhteissa se, että asiaa viimeisenä oikeusasteena käsitelty kansallinen tuomioistuin ei ole pyytänyt unionin tuomioistuimelta asetuksen N:o 796/2004 68 artiklan tulkintaa, niin selvä ja riittävän vakava rikkomus, että valtio on vastuussa vahingosta, joka on väitetysti aiheutunut kyseisen tuomioistuimen tuomiosta.
- 44 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion vastuu niistä vahingoista, jotka aiheutuvat asiaa viimeisenä oikeusasteena käsittelevän kansallisen tuomioistuimen ratkaisusta, jolla rikotaan unionin oikeussääntöä, voi syntyä ainoastaan siinä poikkeustapauksessa, että kansallinen asiaa viimeisenä oikeusasteena käsitelty tuomioistuin on selvällä tavalla jättänyt noudattamatta sovellettavaa oikeutta. Sen arvioimiseksi, onko kyse riittävän ilmeisestä unionin oikeuden rikkomisesta, korvausvaadetta käsittelevän kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki sen käsiteltävänä olevaa tilannetta koskevat seikat, joista yksi on myös se, että kyseinen kansallinen tuomioistuin ei ole täyttänyt SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan mukaista ennakkoratkaisupyyntöä esittämistä koskevaa velvollisuuttaan (tuomio 5.3.1996, Brasserie du pêcheur ja Factortame, C-46/93 ja C-48/93, EU:C:1996:79, 56 kohta; tuomio 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, 54 ja 55 kohta ja tuomio 28.7.2016, Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, 25 kohta).
- 45 Vaikka käsiteltävässä asiassa kansallisena viimeisenä oikeusasteena valituksen ratkaissut, hallinnollisia riita-asioita käsittelevä tuomioistuin oli velvollinen pyytämään unionin tuomioistuimelta asetuksen (EY) N:o 796/2004 68 artiklan tulkintaa tai perustelemaan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa CILFIT luettelemien kriteerien valossa päätöksensä olla pyytämättä sitä, se tyytyi toteamaan, että valittajan esille ottamat kysymykset eivät edellytä unionin

tuomioistuimen ennakkoratkaisua, perustelematta kuitenkaan millään tavalla tämän menettelyllisen kannan omaksumista.

- 46 Kaikkien näiden seikkojen perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että nämä kolme kysymystä on esitettävä unionin tuomioistuimelle.

TYÖASIAKIRJA